

የኢትዮጵያ ምልክት ቋንቋ

የተማሪ መጽሐፍ

12ኛ ክፍል

አዘጋጅ:- ፕሪን ኢንተርናሽናል አማካሪ ድርጅት

ጸሐፊ:- አቶ ጳውሎስ ካሱ

ቴክኒካል አማካሪዎች:- ዶ/ር ተስፋዬ ባሻ፣ አቶ አንድአርጋቸው ደነቀ፣ አቶ አማረ አያሌው

አርታኢ:- አቶ የሻው ተሰማ

ምልክት ቋንቋ:- አቶ አማረ አያሌው

ግራፊክስ ዲዛይን:- አቶ ፍቃደአግዚአብሄር ከበደ

የምልክት ቋንቋ ስዕል:- አቶ ፍቃደአግዚአብሄር ከበደ

ሌሎች ስዕሎች:- አቶ አሰፋ ጉታ

አስተባባሪዎች:- ዶ/ር ጥላይ ካሣሁን፣ ዶ/ር ተስፋዬ ባሻ፣ አቶ አንድአርጋቸው ደነቀ

መግቢያ

የኢትዮጵያ ምልክት ቋንቋን (የኢምቋን) ጨምሮ ሁሉም የምልክት ቋንቋዎች ከንግግር ቋንቋዎች የሚለዩባቸው ሁለት ዋና ዋና ባህሪያት አሉ። አንደኛ፣ የምልክት ቋንቋዎች በእጅ የሚሠሩና በዓይን የሚደመጡ ናቸው። ሁለተኛ፣ የምልክት ቋንቋዎች ፊደሎች (የጣት ፊደሎቻቸው) ገና ለጽሑፍ አገልግሎት ከመዋል ደረጃ ላይ አልደረሱም። በአንደኛው የምልክት ቋንቋዎች ባሕርይ ምክንያት ብዙውን ጊዜ የምልክት ቋንቋ መማሪያ መጽሐፍ በጽሑፍ ሳይሆን፣ በተንቀሳቃሽ ፊልም መልክ (ቪዲዮ) ቢዘጋጅ ይመረጣል። ይህ ግንዛቤ ቢኖርም፣ በአሁኑ ጊዜ በሀገራችን ባለው የአቅምና የልምድ ውስንነት ምክንያት፣ ትምህርቱን በቪዲዮ ለማዘጋጀት አልተቻለም። ስለዚህ ለጊዜው ትምህርቱን በጽሑፍ ማዘጋጀት እንደ አማራጭ ተወስኗል። በሌሎች ሀገሮችም ይህ አማራጭ በጥቅም ላይ ሲውል ይታያል።

በሁለተኛው የምልክት ቋንቋዎች ባሕርይ ምክንያትም ምንም እንኳን ኢምቋና አማርኛ ሁለት የተለያዩ ቋንቋዎች ቢሆኑም፣ የኢምቋ የራሱ ሥርዓተ ጽሕፈት ስለሌለው፣ ትምህርቱን የአማርኛ ቋንቋ ሥርዓተ ጽሕፈት በመጠቀም ለማብራራት ተሞክሯል። በዚህ ምክንያት፣ በችላላ ለሚያየው ሰው መጽሐፉ የአማርኛ መማሪያ መጽሐፍ ሊመስል ይችላል። የፌዴራል መንግስት ዋና የሥራ ቋንቋ አማርኛ ስለሆነ፣ ቋንቋው ለዚህ መጽሐፍ ዝግጅት እንደ መሣሪያ ተመረጠ እንጂ፣ የሥርዓተ ጽሑፍ ባህል ያለው ማንኛውንም የሀገራችንን ቋንቋ መጠቀም ይቻል ነበር። ስለዚህ ይህ የተማሪዎች መማሪያ መጽሐፍ በአማርኛ መዘጋጀቱ የኢምቋ አማርኛ ነው ማለት አይደለም።

ይህን መጽሐፍ አንድ የስፖርት አይነት እንዴት እንደሚሠራ ከሚያብራራ መጽሐፍ ጋር ማመሳሰል ይቻላል። የስፖርት ትምህርት ተግባር ነክ በመሆኑ ከዚህ አይነት መጽሐፍ ተጠቃሚ መሆን የሚቻለው፣ ማብራሪያውን ተከትሎ ተግባሩን በማከናወን ነው እንጂ መጽሐፉን በማንበብ ብቻ አይደለም። በተመሳሳይ ሁኔታ፣ በዚህ የኢምቋ የተማሪው መማሪያ መጽሐፍ ውስጥ በጽሑፍ የቀረበው ይዘት በክፍል ውስጥ የሚሰጠው የኢምቋ ትምህርት ምን እንደሆነና እንዴት እንደሚከናወን የሚያብራራ እንጂ ራሱ ትምህርቱ አይደለም። የኢምቋ ትምህርት እንደ ስፖርት ትምህርት ተግባር ነክ በመሆኑ፣ ተማሪው የተፈለገውን የኢምቋ ክሂል ሊያዳብር የሚችለው ማብራሪያውን ተከትሎ ተግባሩን በማከናወን ነው እንጂ፣ መጽሐፉን በማንበብ ብቻ አይደለም። ስለዚህ ተማሪው ጥረት ማድረግ ያለበት ማብራሪያውን ወደ ተግባር በመቀየር ላይ እንዲሆን ይመከራል።

እንደ ማንኛውም ተግባር ነክ ትምህርት፣ በክፍል ውስጥ ንቁ ተሳትፎ ማድረግና ለሚሰጠው ትምህርት የተለየ ትኩረት መስጠት ለተማሪው ስኬታማነት አስፈላጊ ጉዳይ ነው። አለማቋረጥ መለማመድም ለስኬታማነት ወሳኝ ነው። በዚህ መጽሐፍ ውስጥ ብዙ የኢምቋ ሰዋሰው ሥርዓቶችን ለማስተዋወቅ ተሞክሯል። አብዛኞቹ ሰዋሰው ነክ ምሳሌዎች በመጀመሪያ በኢምቋ ይሰጡና፣ ቀጥሎ ትርጉማቸው በአማርኛ ይቀመጣል። የኢምቋ ዐረፍተ ነገሮችን ከአማርኛ ዐረፍተ ነገሮች ለመለየት የኢምቋ ዐረፍተ ነገሮች በአግድሞሽ እንዲጻፉ ተደርጓል። የመጻፍ ተግባር አስፈላጊ በሆነ ጊዜ የኢምቋ ዐረፍተ ነገሮች ስር በማስመር ከአማርኛ መለየት ይቻላል።

በተጨማሪም ይህ የተማሪው መጽሐፍ ተማሪው እንዲማር የታቀዱትን ምልክቶች ሥዕል በሙሉ ባለማካተቱ ውጤታማ ለመሆን በኢትዮጵያ መስማት የተሳናቸው ብሔራዊ ማኅበር የተዘጋጀውን የኢምቋ መዝገብ ምልክት ከመጽሐፉ ጋር አብሮ መጠቀም ይመከራል።

አዘጋጅ

ማውጫ	ገጽ
ምዕራፍ አንድ:	
የቤተሰብ ሕግ-----	2
ምዕራፍ ሁለት:	
ተግባራት በኢምቋ -----	16
ምዕራፍ ሦስት:	
የሙስና አስከፊነት -----	26
ምዕራፍ አራት:	
ሳይንስና ቴክኖሎጂን የማስፋፋት ፋይዳ -----	37
ምዕራፍ አምስት:	
የተባበሩት መንግሥታት ድርጅት -----	49
ምዕራፍ ስድስት:	
ዓለምአቀፋዊነት ወይስ ብሔራዊነት?-----	62
ምዕራፍ ስባት:	
ሕገወጥ የሰዎች ዝውውር አስከፊ ገጽታ-----	72
ምዕራፍ ስምንት:	
ራስን ማብቃት-----	85
ምዕራፍ ዘጠኝ:	
የልማድ አሊታዊ ገጽታ -----	96
ምዕራፍ አስር:	
የፍልስፍና ሚና-----	110
የክለሳ ጥያቄዎች -----	122